

Zprávy, informace, oznámení

Vnitřní granty UP přijaté na rok 1999

V tomto čísle Žurnálu UP uveřejňujeme první část přehledu přijatých vnitřních grantů UP na rok 1999. (Číslo za názvem projektu označuje výši přidělené částky.)

Cyrilometodějská teologická fakulta

1. Chrást Miloslav: Výzkum a zpracování slovní zásoby a terminologie obsažené v dokumentech a textech používaných při studiu předmětu latina na CMTF UP v Olomouci se zřetelem na specifika textů převzatých z liturgie (38 000)

2. Kořenek Josef: Současné otázky inkulturace (27 500)

3. Machan Richard: Žena stvořená k obrazu Božímu. Studie z teologické antropologie v díle H. U. Balthasara (30 000)

4. Peštuka Vít: New Age – milenarismus, metafyzika jednotnosti a změna paradigmatu (28 250)
CMTF celkem: 123 750 Kč.

Lékařská fakulta

1. Kafková Leona: Konstrukce sondy pro chitin syntetasy 3 a aktinový gen u kvasinky *Saccharomyces cerevisiae* (50 000)

2. Vodička Radek: Včasná karyotypizace fetu metodou CVS a její přínos pro prenatální diagnostiku (50 000)

3. Švagera Zdeněk: Stanovení antioxidační aktivity extraktu z *Prunella vulgaris* L. a některých obsahových fenolických kyselin (rozmarinové, 3,4-

dihydroxyfenylmléčné a kávové) na modelu mědi indukované oxidace lidských LDL in vitro (50 000)

4. Zemanová Eva: Příprava hlavního alergenu *Phleum pratense* rekombinantní technologií (50 000)

5. Škopková Zuzana: Kandidátní geny pro aterosklerózu u pacientů v dlouhodobém dialyzačním léčení: PON1, PON2 a MTHFR polymorfizmy (50 000)

6. Marek Dan: Všestranná péče o hospitalizované pacienty s kardiologickým onemocněním (29 000)

7. Dvořák Zdeněk: Primární kultury lidských hepatocytů – studium cytotoxicity kolchicinoidů a jejich vlivu na expresi vybraných isoform cytochromu P450 (48 000)

8. Kolář Milan: Analýza výskytu vankomycin-rezistentních enterokoků humánní a zvířecí provenience, jejich klasifikace, koantitativní antibiogramy (MIC50 a MIC90) a možnosti šíření tohoto nebezpečného typu rezistence (46 790)

9. Belejová Marie: Zavedení techniky jaterní perfuze na Ústav farmakologie s cílem studovat metabolismus purinových inhibitorů cyklin-dependentních kináz (50 000)

10. Chlopčiková Šárka: Vliv anthracyklinových antibiotik na antioxidační kapacitu plazmy (49 000)

11. Zápalka Martin: Vliv I/d polymorfizmu genu pro angiotensin I-konvertující enzym (ACE) na progresi IgA nefropatie (50 000)

12. Zboril Vítězslav: Náhrada kostních defektů obličejového skeletu biomateriály (50 000)

13. Jedličková Kateřina: Analýza specifických chromosomálních aberací u nemocných s folikulárním lymfomem pomocí CGH (komparativní genomické hybridizace) a stanovení prognostického významu nalezených změn (50 000)

14. Hradilová Šárka: Adjuvantní účinky bakteriálních imunomodulátorů (44 000)

15. Charamza Jiří: Biomechanika studie různých operačních fixačních metod kadaverozní lidské bederní páteře (50 000)
LF celkem: 716 790 Kč

Filozofická fakulta

1. Šaradín Pavel: Koncept ideologie (45 000)

2. Lach Jiří: K církevnímu rozkolu v českých zemích v letech 1918–1921 (45 000)

3. Ptáček Luboš: Ideologické minority a narativní diskurz v čes. filmu (40 000)

4. Marek Daniel: Úloha osobností v dějinách politických stran (40 000)

5. Hlobil Tomáš: Nemimetické pojetí poezie Edmunda Burka v kontextu britské estetiky 18. stol. (16 000)

6. Sýkora Michal: „Ruské období“ Vladimira Nabokova (16 000)

7. Bergmannová Pavla: Vzájemné česko-polské vztahy v oblasti kinematografie (16 000)

8. Papaják David – Trapl Miloslav: František Matouš Klácel – život a dílo (21 000)
FF celkem: 239 000 Kč.

(Pokračování v příštím čísle.)

-red-

Jen několik řádků

Největší dotaci nejkvalitnějším

Podle rektora prof. Dvořáka nás vbrzku čeká rozdělení fakult podle kvality nejméně do tří skupin (ŽUP č. 17, s. 3). Nejvíce peněz ze státní dotace budou dostávat nejkvalitnější. Náš problém je v interpretaci pojmu kvalita pracovníků, resp. fakult. Jinak se jeví lingvistovi, historikovi, internistovi, chemikovi, učitelé výtvarné či občanské výchovy atd. Každý z nich má opodstatnění svého pojetí vědy, vzdělání, výuky a jejich smyslu.

To se ovšem promítá do postojů děkanů fakult a členů vědeckých řad k interpretacím variantám uvedeného pojmu. Dobrovolně vědomou shodu názorů mezi děkany našich sedmi fakult (a tedy i mezi představiteli oboru humanitních, společenskovedních, přírodovědných a lékařských) nelze očekávat dnes ani v budoucnu, protože by odporoval principu fakultní prospěšnosti. Je však jaksi stále důrazněji vyžadována vnější okolnostmi. To znamená tím, jak se kvalita univerzity, fakulty, pracoviště a jedince hodnotí v zemích vývojově neretardovaných totalitním režimem, např. v Německu.

Jedno z kritérií kvality, zvané tvůrčí výkon, již u nás začíná působit. V této souvislosti se mi zdá vhodné nabídnout k „implantaci“ naší univerzitní obci a všem jejím orgánům toto stanovisko: jedinci a pracovní skupiny, bez ohledu na fakultu, obor, věk, tituly či akademické postavení, jejichž výsledky přijímá světová odborná komunita tím, že je otiskuje ve svých mezinárodních periodikách a renomovaných vydavatelstvech, jsou živým důkazem kvality první třídy.

V této podobě ji svět vědy rozeznává nejspolehlivěji. Na tom je potřeba založit univerzitní politiku. Univerzita se musí stát místem, kde se nové vedení hledá a ne jenom vyučuje.

Těchto několik řádků píšou po kolokviu s mladým lékařem, doktorandem II. interní kliniky, který mi přinesl separátní otisk své práce v zahraničním časopise s impaktočím faktorem devět. Je k nevíře, že v naší obci jsou ještě lidé, kteří nevědí, co to znamená.

M. Hejtmánek

Ze zasedání Kolegia rektora UP

Kč na vzdělávací činnost (včetně příspěvků na odpisy investičního majetku), dotaci 41 873 tis. Kč na nespecifikovaný výzkum (bývalá „tvůrčí činnost“, částka je o 5 mil. Kč vyšší než v loňském roce) a účelovou dotaci 42 914 tis. Kč na ubytování a stravování studentů. Zbývající část dotace je pak určena na stipendia studentů doktorských studijních programů (6 150 tis. Kč) a zahraničních studentů na základě mezistátních dohod (1 293 tis. Kč) v prvním pololetí roku. Dále UP obdržela z MŠMT 25 900 tis. Kč na výzkumné záměry. Na základě přidělených částek bude v souladu se zákonem sestaven rozpočet UP. Jak dále kvestor uvedl, v následujícím týdnu bude zahájen jednání s tajemníky jednotlivých fakult a řediteli univerzitních zařízení. Důležitým mezníkem bude pravděpodobně datum 17. 3., kdy se nově sestavený rozpočet dostane na stůl Akademického senátu UP. Po případném schválení a kladném vyjádření nedávno jmenované Správní rady UP pak budou prostředky rozděleny mezi jednotlivé jednotky UP. Podle posledních informací obdrží UP v nejbližší době také prostředky z prvního kola rozdělování prostředků Fondu rozvoje. Jedná se o 3 486 tis. Kč (investiční prostředky činí 561 tis. Kč, neinvestiční pak 2 925 tis. Kč). Kvestor UP se také zmínil o možných dotacích z dalších fondů MŠMT (Fondy ministra na vzdělávací projekty a celoresortní aktivity, havarijní fond), případně pak z druhého kola Fondu rozvoje VŠ.

Aktuálním tématem, o kterém se na Kolegiu rektora UP hovořilo, byla implementace vysoškolského zákona. V současné době se vytvářejí normy UP, které na rozdíl od Statutu UP, Mzdového předpisu UP atd. není třeba registrovat na MŠMT. Nutné je v této souvislosti zmínit, že s postupem registrace, kdy UP (respektive AS UP) podá jistou variantu ke schválení a MŠMT po svých úpravách zaregistruje něco jiného, aniž by o tom Akademický senát UP informovalo (což se stalo), vyjádřil nesouhlas RNDr. J. Kvapil, CSc., mistopředsed-

Dokončení ze str. 1

da AS UP. Tento protest byl podpořen i ostatními členy Kolegia rektora UP.

Dále prof. K. Lenhart, DrSc., informoval přítomné o tom, že Informační centrum UP zakoupilo nový program OBD (viz Nabídka školení OBD, str. 3)

RNDr. J. Tillich, CSc., hovořil o zavádění matricy, dále pak o informativních schůzkách k nově zaváděnému číselníku kmenových oborů vzdělávání, které zřejmě budou probíhat na MŠMT. Zmínil se také o stížnosti podané na chování studentů bydlících na koleji J. L. Fischera (viz K chování studentů na kolejích SKM UP, str. 3). V neposlední řadě pak informoval okončení přípravovaného poradenského centra UP, které by mělo zahrnovat jak poradenství pedagogicko-psychologické, tak profesní a mělo by rovněž pomáhat handicapovaným studentům.

M. Poláková

Projev uznání

Na počátku roku 1999 obdržel rektor UP děkonný dopis velvyslance Polské republiky v ČR pana Marka Penala, který v něm poděkoval za výbornou spolupráci při uspořádání mezinárodní konference Adam Mickiewicz (1798–1998) – Texty a kontexty ve dnech 24. – 25. 11. 1998 na Univerzitě Palackého. Z dopisu vyjímáme:

Velice si vážím Vašeho zájmu o polskou literaturu a kulturu. Měl jsem možnost zúčastnit se proního dne konference a přesvědčil jsem se, jak byly všechny přednesené referáty a diskusní příspěvky kvalitní a zajímavé.

Tato konference organizovaná v jubilejním roce dvoustoletého výročí Mickiewiczových narozenin výrazně přispěla k propagaci díla našeho nejvýznamnějšího básníka.

Zvláštní poděkování patří paní docence Marii Sobotkové, vedoucí oddělení polonistiky FF UP, která svou obětavou prací zajistila konferenci naprosto hladký průběh.

-red-

Zprávy, informace, oznámení**Zahájení výstavy**

Katedra výtvarné výchovy PdF UP zve na zahájení výstavy **Anti koncepce** v nově otevřené studentské galerii **Výpád** (Purkrabská 2). Vernisáž studentských prací ze sochařského symposia **Dubenec 98 aWorkshopu Jiřího Kornatovského** proběhne 1. 3. 1999 v 18.00 hod.

Výstava bude otevřena do 15. 3. 1999 od 15 do 19 hod.

-kvv-

Lyžování v Nízkých Tatrách

Dovolujeme si sdělit akademické obci (studenti, učitelé, zaměstnanci), že v termínu 7. – 14. března 1999 je několik posledních volných míst na **lyžařském zájezdu** na DONOVALY – v jednom z nejlepších lyžařských středisek na Slovensku (pro sjezdové i běžecké lyžování).

Doprava tam i zpět autobusem, odjezd 7. 3. v 8.00 hod. od DM tř. 17. listopadu, příjezd 14. 3. v 16.00 hod. tamtéž.

Ubytování v turistické chatě Univerzity B. Bystrica, 100 m od lyžařského vleku ve dvou a vícelůžkových pokojích, kuchyň, sprchy, společenská místnost s krbem.

Stravu je možno připravovat na chatě, nebo se stravovat v místních zařízeních.

Finanční náklady cca 1340,- Kč za ubytování a dopravu (+poplatky za lyžařské vleky). Platí se složenkou označenou STV č. 7 předem.

Blíží informace FTK UP, Neředín, sl. Vodrážková (tel. 5412173, 5412382, kl. 301).

-ftk-

Vědecká rada UP v novém složení

Dokončení ze str. 1

úroveň výuky na PF UP a její zajištění kvalifikovanými učiteli, zhodnotit vývoj kvalifikační struktury interních učitelů fakulty a na příštím zasedání VR UP předložit návrh na řešení dané situace. Zároveň budou požádáni předseda Vrchního soudu a nejvyšší státní zastupitel o stanovisko ke kvalitě absolventů PF UP.

V další části zasedání VR UP byly projednány otázky týkající se implementace nového zákona o vysokých školách, zejména problémy spojené s udělováním titulů, rigorózních prací azkoušek a poplatků za jejich řízení.

VR UP schválila úpravu statutu fischerovské přednášky, která předpokládá, že výběrem jednoho kandidáta a jednoho náhradníka bude pověřena komise vytvořená ze sedmi zástupců fakult a prorektora UP pro vědecko-badatelskou činnost. Zvýšila se také částka určená na odměnu pro přednášejícího z 10 na 15 tisíc Kč.

VR UP vzala na vědomí, že do června t. r. by měl být vybrán kandidát na udělení Ceny Františka Palackého v roce 2000.

Rektor UP informoval členy VR UP o uzavření smluv mezi UP AV ČR (*Rámcová smlouva o spolupráci, Dohoda o vzájemné spolupráci při uskutečňování doktorských studijních programů*) a o přípravě akreditace oborů pro profesorská a habilitační řízení.

Prorektor UP prof. K. Lenhart podal informace o způsobu rozdělování letošních vnitřních grantů UP, přičemž zdůraznil klady a zápory jednotlivých variant výběru podle stanovených kritérií. Prof. J. Mačáková navrhl, aby VR UP zvážila případné zvýšení limitu, kterým je dosud omezena výše částky na jeden přidělený grant.

Prof. J. Mačáková seznámila členy VR UP s dosavadním průběhem evaluace Lékařské fakulty UP (viz *Evaluace Lékařské fakulty UP*, str. 6).

-mav-

Nabídka školení OBD

Informační centrum Univerzity Palackého zakoupilo nový program OBD (Osobní bibliografická databáze) firmy Protec z Hradce Králové. Jedná se o program, který zpracovává bibliografické citace z rešeršních databázových systémů nebo zadané přímým vstupem z klávesnice a který slouží k evidenci osobní publikační činnosti, k vkládání dat ze sekundárních informačních zdrojů: MEDLINE, CURRENT CONTENTS, aj.

Každý pracovník UP, který projeví o program OBD zájem, si může OBD nahrát na vlastní počítač a vytvářet si svou osobní bibliografickou databázi. (Vytvářet si pak vlastní knihovnu, přehled vlastní publikační činnosti, přehled literatury zaměřené na vybrané téma, do OBD může vložit texty přednášek včetně dispozitivu atd.) Pomocí OBD je možné vytvořit katalog publikační činnosti učitelů a vědeckých pracovníků celé univerzity. Už v letošním roce budeme do něj vyplňovat data, která potom budeme předávat do Registru informací (RIV). OBD umožňuje rovněž export dat ve formátu pro Radu vlády pro výzkum a vývoj. Program lze zařadit do skupiny programů, ve které je Pro-Cite, Reference Manager, SciMate.

Školení pro práci v tomto programu bude probíhat v počítačové učebně CVT v následujících termínech: 23. 2. a 24. 2., 2. 3. a 3. 3., 9. 3. a 10. 3. Budou je provádět programátoři firmy Protec ve dvouhodinových intervalech od 8.00 hod. do 17.00 hod. Účastníci se mohou hlásit na mailovou adresu: lostakov@risc.upol.cz (1. školení 8.00–10.00 hod., 2. školení 10.00–12.00 hod., 3. školení 13.00–15.00 hod., 4. školení 15.00–17.00 hod.)

Tato zpráva je určena všem těm, kteří se ještě nedostali k informaci o zakoupení programu OBD a o školeních probíhajících na CVT.

Upozorňuji, že termíny školení 23.2. v 8.00 hod. a 24.2. v 13.00 hod. byly plně obsazeny. Hlaste se, prosím, na další termín co nejrychleji, aby ten, který jste si vybrali, již nebyl rovněž obsazen.

RNDr. D. Loštáková,
ředitelka KUP

K chování studentů na kolejích SKM UP

V poslední době došlo k několika stížnostem z řad českých studentů bydlících na VŠ koleji J. L. Fischera na chování studentů z programu ERASMUS, se kterými jsou společně ubytováni. Jednalo se o drobné prohřešky proti kolejnímu řádu, kterým nebyl přikládán větší význam.

V noci ze 16. 2. 1999 na 17. 2. 1999 však došlo k událostem, které již nelze pokládat za drobný přestupek. Na koleji J. L. Fischera, blok B–1. patro, uspořádali někteří zahraniční studenti zde ubytovaní „oslavu“ na společné chodbě, která vyvrcholila v časných ranních hodinách viditelným poškozením podlahy a stěn na této chodbě a vedla k dalším, tentokrát již razantnějším stížnostem ostatních studentů.

Proto jsme se rozhodli upozornit, že v případě opakování vážnějších přestupků budeme nuceni některé studenty navrhnout k vyloučení z ubytování na kolejích SKM UP. V současné době jim tedy vyloučení z kolejí nehrozí.

Ing. P. Jasný,
SKM UP

Kurz pro zdravotníky

Český červený kříž OS Olomouc pořádá 40 hodinový kurz pro zdravotníky k získání oprávnění vykonávat funkci zdravotníka na hromadných akcích pro děti a dorost (dle vyhl. MZd ČR 185/90 Sb.).

Zájemci se mohou hlásit do obsazení kapacity na oblastním úřadě ČČK, Sokolská 32, tel. 522 2965. Kurz začíná 17.3. a probíhá 11krát (po týdnu), vždy v odpoledních hodinách.

Dr. M. Jukl,
OS ČČK Olomouc

Veřejná soutěž o získání nadačních příspěvků

Rada Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky (NÚJH) vypisuje veřejnou soutěž o individuální nadační příspěvek k vytvoření nebo dokončení **původních** badatelských prací, které překračují rámec již dosažených poznatků o českém národním hospodářství, jeho historických i společenských souvislostech a problémech s ním souvisejících.

Rada nepřijímá do veřejné soutěže projekty sborníků nebo učebních textů. Pro usnadnění orientace zájemců o účast v soutěži uveřejňujeme tematické okruhy, jimž by měla být věnována zvláštní pozornost. Rada NÚJH však nevylučuje ani další vhodná témata navržená žadateli, pokud odpovídají poslání NÚJH.

Tematické okruhy:
A. Strukturálně institucionální proměny a modernizace českého národního hospodářství
B. Problémy prosperity, efektivnosti a výkonné orientace českého národního hospodářství v podmínkách evropské integrace a globalizace národních ekonomik
C. Vztah státu, občanské společnosti a jednotlivce (problémy intolerance a tolerance ve společnosti, rovnost příležitostí, ochrana občana a jeho práv)
D. Transformace správního aparátu v České republice

E. Etapy vývoje našeho národního hospodářství, průběh a řešení náhlých změn, jejich příčiny a důsledky

F. Vývoj a stav válečného hospodářství v letech 1939–1945

G. Etnická struktura kapitálové tvorby v českých zemích

H. Postavení rodiny s dětmi, její příjmová a sociální úroveň v současném období transformace v ČR

CH. Chudoba, ohrožení chudobou a nezaměstnanost

I. Sociální a ekonomické souvislosti vstupu do EU

J. Společenské souvislosti pracovního uplatnění zahraničních dělníků v české ekonomice
Termín zaslání přihlášek je **15. březen 1999** na adresu Nadace „Nadání J., M. a Z. Hlávkových“, Národohospodářský ústav, Vodičkova 17, 110 00 Praha 1. Blíží informace podá PhDr. D. Rýdlová, tajemnice Nadání, tel.: 02/24948752, 02/24947691, fax: 02/24947690.

-red-

Tisková oprava

V Žurnálu UP č. 16 jsme v článku *Pokroky v hemat-onkologii* na str. 3 uvedli nesprávné datum počátku transplantačního provozu, který byl zahájen nikoliv v roce 1977, nýbrž v roce 1997.

Za chybu se omlouváme.

Redakce

Události

Seminář o učebnicích fyziky

Současný nežádoucí propad úrovně středoškolského fyzikálního vzdělání vyžaduje aktuálně řešit řadu problémů. Jedním z nejdůležitějších je příprava učebnic a studijních materiálů pro výuku na středních školách. Uvážíme-li, že rozsah povinné výuky fyziky na gymnáziu se z původních 13 vyučovacích hodin snížil na současných 6 hodin, pak zřejmě ani nadšení učitelé a nepovinná výuka (v níž vidí řešení diskusní příspěvek *O výuce nejen matematiky* v Žurnálu UP, č. 17, s. 5) ke zlepšení situace nepostačují.

Na otázku, co za těchto okolností dělat se současnými středoškolskými učebnicemi, hledali odpověď účastníci pracovního semináře, organizovaného JČMF a nakladatelstvím Prometheus na Katedře experimentální fyziky PřF UP ve dnech 18. a 19. 2. Volba místa konání semináře nebyla náhodná, poněvadž ze současných deseti učebnic fyziky pro střední školy jich šest vzniklo na tomto pracovišti.

Na semináři se sešli autoři učebnic a učitelé z praxe, kteří se shodli na potřebě omezit faktografickou, informativní složku učiva a více posílit ty části učebnic, které motivují zájem žáků o fyzikální vzdělání, samostatnost a tvořivost při řešení jak problémových úloh, tak praktických činností ve fyzikální laboratoři. Současně se ukazuje nutnost posoudit akcent na jednotlivá témata učiva, aby se výuka přiblížila využití jednotlivých poznatků v praxi, aby více než paměťové zvládnutí učiva žák pochopil hlavní ideje soudobé fyziky a cesty, jimiž se tato věda ubírá při zkoumání přírody.

Seminář univerzitního Společenství pro studium hlasu a řeči potřeť

Dokončení ze str. 1

Po přestávce pokračoval svým sdělením, doplněným vtipnými ukázkami doc. J. Bartošek, CSc. Jeho přednáška se týkala mluvního tempa v rozhlasu a televizi. Úvodem posledního vystoupení, pro některé možná překvapivě, zazněl chorál mužského pěveckého sboru souboru písní a tanců *Lúčka* z Kudlovic, coby živá ilustrace k přednášce odb. as. Mgr. J. Majtnera na téma *Naturální hlasový projev*. V průběhu jeho vystoupení demonstrovali sólový zpěv posluchač hudební výchovy J. Vala a sólisté mužského sboru J. Litoš s A. Čevelou. Závěrem pak nejen za Majtnerovou přednáškou, ale i za celým seminářem učinil pomyslnou tečku opět mužský sbor chlapců z Kudlovic.

Pořadatelé měli už tradičně připravený v pořadí již 3. sborník přednášek. V informacích odezvěla mimo jiné i zpráva o tom, že ČLK přidělila semináři evidenční číslo 77/99/027 a že univerzitní Společenství pro studium hlasu a řeči si pořídilo pro všechny své zájemce webovou stránku <http://www.upol.cz/gsvs> s aktuálními informacemi na internetu. Na závěr snad nejpříjemněji znělo organizátorům semináře náhodně odposlechnuté pochvalné konstatování, že něco podobného by se v Praze uskutečnit nemohlo. To bylo bezděkou odpovědí na to, zdali se nám v Olomouci už po dvouletém úsilí daří shromážďovat všechny profesionály, kteří mají tak či onak něco společného s problematikou hlasu a řeči ať z fyziologického, anatomického, neurologického či z fonetického hlediska či z hlediska hlasových profesionálů, speciálních pedagogů apod. Hledisko zdravotně hygienické bylo tentokrát také zohledněno trnkovými kapkami slováckého původu.

-jvp-

Naplnit tyto záměry ovšem není jednoduché. Proto si účastníci semináře vytkli jednak blízký cíl, kterým jsou aktuální inovace všech současných učebnic, jednak cíl vzdálený, s jistou nadsázkou označený jako projekt *Fyzika pro 3. tisíciletí*. Ten by měl směřovat k vytvoření učebnic zcela nových, lépe odpovídajících současně potřebě jak žáků, tak soudobé fyziky. Předpokládá se, že blízký cíl bude realizován do konce roku 2000 a v jeho rámci se uskuteční i některé formální změny, např. lepší typografické zpracování, použití barevného tisku, rozšíření obrazového materiálu aj.

Zpracovat kvalitní učebnici, po níž by rád sáhl jak učitel, tak především žák, nikdy nebylo snadné. V současné době však ještě přistupují ekonomická hlediska, poněvadž např. použití barevného tisku velmi ovlivňuje prodejní cenu. Je proto třeba hledat takové řešení, aby se třeba učitel ve škole z těchto důvodů neomezil jen na neefektivní diktování učiva do žakovských sešitů, jak jsme tomu občas v praxi svědky.

Doc. O. Lepil, CSc., PřF UP

Na slyšení byli přítomni i zástupci PF UP

Dne 17. 2. 1999 proběhlo v hlavním sále Valdštejnského paláce v Praze tzv. veřejné slyšení uspořádané Ústavně právním a sociálně zdravotním výborem Senátu Parlamentu ČR. Jeho účelem bylo shromáždit poznatky o tom, jak se osvědčuje Zákon č. 91/1998 Sb. obsahující tzv. Velkou novelu zákona o rodině a změnu některých dalších předpisů zejména Občanského zákoníku, Občanského soudního řádu. Na zasedání byli přítomni senátoři a poslanci, zástupci různých resortů, jakož i přizvaní experti. Pokud jde o právnické fakulty, byla vedle PF

Tulipán v Olomouci

A když napíšete, že 1. února 1999, bude se zdát název tohoto sloupku ještě záhadnější, ale jen na chvíli.

Toho dne totiž přijali na PdF UP zastupující proděkan doc. dr. J. Kropáč, CSc., a proděkan RNDr. P. Emanovský, Dr., zahraničního hosta B. Warnara z Holandska a dr. D. Kvasničkovou z Prahy. B. Warnar je zástupcem nizozemské vydavatelské a organizační společnosti „In Liefde Bloeiendee B. V. „, dr. D. Kvasničková je známou autorkou ekologicky zaměřených učebnic přírodopisu a mezinárodně uznávanou odbornicí v oblasti ekologické výchovy. Oba přijeli podat informaci o zahájení nizozemsko-českého projektu ekologického vzdělávání a výchovy *Tulipán*, zaměřeného na základní školy. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého byla vybrána ke spolupráci na tomto projektu jako jedna z osmi pedagogických fakult v České republice.

Garanty projektu jsou v širším regionu Olomouce dr. M. Tomančáková a prof. RNDr. B. Hlůza, CSc., z Katedry přírodopisu a pěstičství PdF UP. Celostátně bude projekt slavnostně zahájen v Praze koncem března 1999.

-bh-

UK zastoupena PF UP v Olomouci, a to v osobě prof. J. Haderky, CSc.

Jednání probíhalo celé dopoledne a právní experti se shodli v tom, že hmotné právní ustanovení Zákona o rodině v nynějším pojetí je v podstatě vyhovující a určité potíže pramení pouze z nedostatků v aplikační praxi. Pokud jde o určité nedostatky, procesní úpravy budou odstraněny připravovanou novelou Občanského soudního řádu, přičemž završení prací se očekává v dohledné době.

-red-

Středisko zdravotního životního stylu při Pedagogické fakultě UP

Na Pedagogické fakultě UP již třetím rokem pracuje *Středisko zdravotního životního stylu*, zřízené při Katedře antropologie a zdravotní výchovy.

V roce 1998 bylo toto Středisko pověřeno MŠMT koordinací vzdělávacích preventivních programů v oblasti sociálně patologických jevů v rámci pedagogických fakult v ČR.

Byl uskutečněn pracovní seminář za účasti pedagogických fakult ČR a MŠMT, na kterém byly projednány a stanoveny odborné, časové, finanční a organizační podmínky kurzů. K tomuto účelu byly vypracovány *Národní vzdělávací osnovy v oblasti prevence užívání návykových látek*. Tyto osnovy byly koncipovány ve dvou rovinách: jako teoretická část s dotací 22 hodin a praktická část s dotací 42 hodin. Celkem bylo v rámci ČR realizováno 12 kurzů pro 300 účastníků.

Hodnocení kurzů bylo provedeno na poradě s odbornými guaranty jednotlivých pedagogických fakult 10. února 1999 na PdF UP. Stěžejní část programu tvořila vystoupení jednotlivých zástupců a jejich vlastní hodnocení a připomínky.

Z této porady vyplynulo, že zájem pedagogických pracovníků je směřován především k získávání dovedností, které lze v praxi rychle a systematicky využít.

Postoje lektorů i názory absolventů kurzů ukázaly potřebu variability preventivních stra-

tegů, přístupů a metod vzhledem k věkovým skupinám dětí a mladistvých, potvrdily oprávněnost požadavku kreativity při práci pedagogů ve školách a školských zařízeních a zdůraznily nutnost diferencovaného přístupu k rizikovým skupinám a výchovně problémovým jedincům.

Poznatky, vyplývající z realizace vzdělávacího kurzu pro školní metodiky protidrogové prevence ukázaly metodologickou oprávněnost nově pojaté struktury vzdělávacího systému učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Tyto závěry byly předloženy na setkání děkanů pedagogických fakult ČR a MŠMT, které se konalo pod záštitou děkana PdF UP doc. RNDr. J. Šteigla, CSc., dne 17. 2. 1999 na PdF UP. Účastníci tohoto setkání vyzdvihli celoroční program *Střediska zdravotního životního stylu* i jeho koordinační aktivity směrem k pedagogickým fakultám ČR.

MŠMT konstatovalo, že pedagogické fakulty v rámci těchto kurzů dosáhly významných výsledků práce. Ukázalo se, že takto pojištěná příprava metodiků prevence je aktuální, účelná a je potřebná v této práci nadále pokračovat. Proto MŠMT vyzvalo zástupce pedagogických fakult k přípravě organizace kurzů pro rok 1999.

-kre-

Z vědeckých pracovišť UP

Problematika oboru epidemiologie

O vědeckovýzkumné a zdravotnické činnosti Ústavu preventivního lékařství Lékařské fakulty UP a FN v Olomouci informuje jeho přednosta **prof. MUDr. Vladimír Janouš, CSc.**:

Můžete úvodem stručně popsat náplň a charakter oboru epidemiologie?

Obor epidemiologie studuje rozložení a příčiny nemocí v populaci a využívá těchto poznatků v prevenci nemocí. Už z této definice je zřejmé, že obor epidemiologie má daleko širší zaměření než jak jsme tomu byli zvyklí ještě před pár lety, kdy tehdejší společenský systém jednoznačně preferoval pouze epidemiologii infekčních nemocí. Epidemiologie se zabývá nejen nemocemi infekčními ale můžeme říci, že v našich podmínkách především nemocemi neinfekčními, chronickými (kardiovaskulární nemoci, nádory apod.), protože tyto nemoci představují hlavní prioritu v úmrtnosti naší populace.

Jak je tedy orientována vědeckovýzkumná činnost vašeho ústavu?

Vědecká činnost našeho ústavu je zaměřena na několik oblastí:

1. První a nejdůležitější oblast je epidemiologie nádorových onemocnění, v které by se náš ústav rád hlouběji profiloval, protože jsme si vědomi na jedné straně nesmírné důležitosti současného stavu tohoto problému, ale na druhé straně také nepřilíš radostné perspektivy dalšího vývoje, neboť v souvislosti se stárnutím naší populace lze bohužel očekávat další nárůst nádorových onemocnění v budoucnu.

V této oblasti jsme řešili, současně řešíme nebo se připravujeme na řešení následujících výzkumných témat:

- vztah TPS a PCNA ke kolorektálnímu karcinomu a ulcerózní kolitidě a ke karcinomu prsu,
- trendy mortality u karcinomu děložního čípku v České republice ve srovnání s jinými zeměmi,
- zajištění organizovaného screeningu karcinomu děložního čípku v České republice,
- karcinom plic a rizikové faktory pracovního a životního prostředí,
- karcinom plic a jeho výskyt u pracovníků s asfaltem,
- karcinom ledvin a rizikové faktory životního a pracovního prostředí,
- srovnání výskytu nádorových onemocnění v České republice a v Norsku,
- srovnání incidence a mortality na nádorová onemocnění v České republice a v Rakousku.

Nový grant na Katedře historie FF UP

Charakteristickým rysem českého historického vědomí bývá až zahanbující neinformovanost o sociálních jevech, jež bývaly na každodenním pořádku a jež i do dnešních dnů hrají v každodenním životě společnosti aktuální roli. Je tomu tak i v případě českého antisemitismu. Nejenom že neznáme jeho projevy, domnívá se, že je to záležitost především sousední německé populace, ale i vzpomínka na poměrně známý případ polenské hilsneriády – mimo chodem odehrávající se právě před sto lety – je zasuta hluboko v našich hlavách: obyčejný český občan si nepřipouští stud za český rasismus, který – naposledy před padesáti lety – vyplul na povrch a spoluzpůsobil – spolu s německým nacismem – snad největší genocidu v dějinách lidstva. Tyto věty zní možná poněkud tvrdě. Historik moderních dějin má ovšem možnost je korigovat a zpřesnit: žádný soud – tedy ani historikův – nebývá tak ostrý, protože každý soudný odborník v oblasti humanitních věd ví, že v chování lidí neexistují ostré hranice pro dobro a zlo.

Ústav pro soudobé dějiny ČAV v Praze disponuje oddělením židovských studií, které se

2. Druhou oblastí je problematika epidemiologie kardiovaskulárních nemocí, kde jsme se zabývali frekvencí výskytu infarktu myokardu v rámci okresu Olomouc, hyperhomocysteinémií jako novějším rizikovým faktorem u těchto nemocí a v současné době bychom rádi provedli intervenční studii za účelem ovlivnění cholesterolémie u starých osob nad 65 let věku. Tato věková skupina nám připadá trochu opomíjená, a to jak ve výzkumných projektech, tak i v preventivních programech. Přitom si myslíme, že i u těchto osob se ještě dá pozitively zasahovat v prevenci závažných kardiovaskulárních nemocí. Bude ovšem záležet na tom, zda obdržíme grantové prostředky na tuto činnost, o které jsme žádali Ministerstvo zdravotnictví ČR.

3. Třetí oblastí zůstává epidemiologie infekčních nemocí, která je reprezentována Národní referenční laboratoří pro tetanus v České republice, která pracuje v rámci našeho ústavu. Tato laboratoř se mimo jiné podílí na vyhodnocování stavu imunity naší populace proti tetanu zejména v souvislosti se strategií očkování proti této nemoci v našem státě. Provádí také serologické vyšetření protilátek proti tetanu u pacientů nebo osob, jejichž séra byla do laboratoře poslána prakticky ze všech oblastí naší republiky.

Do této sféry patří i epidemiologie nemocničních infekcí, které se naši pracovníci věnují především v rámci své činnosti pro Fakultní nemocnici v Olomouci. Kromě pravidelných kontrol postupů sterilizace a dezinfekce v rámci celé FN Olomouc jsou řešeny některé další speciální otázky:

- reverní izolace a příprava krevních derivátů na hematologické klinice,
- bakteriální kontaminace povrchů na jednotkách intenzivní péče a ozduší na sálech a pokojích pacientů s přívodem filtrovaného vzduchu, inkubátorů na novorozeneckém oddělení,
- problematika čistých prostorů pro kultivaci buněk na porodnicko-gynekologické klinice,
- vyšetření přítomnosti Legionel ve vodě ve Fakultní nemocnici (přípravné období).

Jaké grantové projekty řešíte?

V 90. letech se jednalo o 10 projektů Grantové agentury ČR, Fondu rozvoje vysokých škol, Ministerstva zdravotnictví ČR a Univerzity Palackého, např.:

- Epidemiologická studie výskytu anorexia a bulimia nervosa;

- Srovnávací studie exprese PCNA v tkáňových vzorcích s výsledky detekce TPS v séru u pacientů s nádory prsu a střeva;

- Výskyt infarktu myokardu v okrese Olomouc v roce 1994;

- Prevalence hyperhomocysteinémie jako rizikového faktoru pro kardiovaskulární nemoci;

- Epidemiologická studie výskytu kožních alergických onemocnění v okrese Olomouc;

- Imunita proti tetanu u dětí očkových podle nového schématu;

- Srovnání účinnosti různých postupů při screeningu karcinomu děložního čípku v České republice a v Belgii;

- Sledování výživy kojence v prvních 6 měsících.

Kolik postgraduálních studentů pracuje na vašem ústavu?

Je jich celkem 17. Tento počet je třetím nejvyšším u všech oborů na LF UP a při relativním přepočtu na počet vysokoškolských pracovníků našeho ústavu asi nejvyšší na LF UP.

Jakých mezinárodních akcí jste se v roce 1998 zúčastnili?

V roce 1998 jsem např. navštívil agenturu Světové zdravotnické organizace pro výzkum nádorů v Lyonu ve Francii a z této návštěvy vyplynula možnost naší spolupráce na čtyřech zajímavých projektech. Dále jsem pracoval u expertní skupiny WHO ve Stockholmu, která připravovala do tisku WHO publikaci na téma Human Exposure Assessment.

Jaké akce připravujete a s jakým problémem se hlavně potýkáte?

Jednoznačně nejvýznamnější akcí bude mezinárodní postgraduální kurz v anglickém jazyce „Epidemiology in Cancer“, který se bude konat v rámci aktivit European School of Oncology (v této instituci byl prof. V. Janouš jmenován členem vědecké rady – pozn. -mh-) ve dnech 27. – 29.5.1999 v Olomouci pro účastníky ze zemí střední a východní Evropy.

Největším problémem je asi skutečnost, že náš ústav na rozdíl od většiny ostatních pracovišť LF UP prošel za posledních 9 let kompletní personální rekonstrukcí a je nově orientován jak výukově, tak vědeckovýzkumně. Z toho vyplývá, že zde není na co navazovat z minulosti, že většinou naše aktivity jsou „mladé“. Totéž se týká i personálního zabezpečení, kde bojujeme s výrazným nedostatkem pracovníků, protože například v současné době jsou tři naše odborné asistentky na mateřské dovolené.

-mh-

již dlouhou dobu pod vedením dr. Heleny Krejčové zabývá fenoménem českého antisemitismu, resp. chováním české společnosti k židovské minoritě v období před transporty do koncentračních táborů. K takovému náročnému výzkumu je třeba nalézt archivní prameny, které by situaci co nejlépe přiblížily a poskytlý kýženou odpověď na otázku: Jak to ve skutečnosti vlastně bylo? Podařilo se vydat např. hlášení protektorátní židovské náboženské obce německým úřadům, byla analyzována hlášení sicherheitsdienstu a v neposlední řadě přispěl k celkovému poznání problematiky i výzkum olomouckých studentů historie z výběrového semináře zaměřeného na židovskou problematiku v české společnosti.

Šest studentů mělo možnost v přímé autopsii excerpovat lidovecký tisk, spoluvytvářet základní bázi znalostí pro výzkum dílčího úkolu (rozbor antisemitismu u Jakuba Demla apod.), jehož hlavním cílem bylo analyzovat postoj moravských katolíků k židovskému obyvatelstvu. Mezitím byl pro historiky zpřístupněn a historiky využíván další druh pramenů – spisy mimořádných lidových soudů, které byly

dekrety prezidenta Beneše zřizovány k potrestání kolaborantů po druhé světové válce. Šlo o soudy, jež v mnoha případech řešily chování obyvatelstva k Židům, arizaci jejich živností apod. Jde tedy o excelentní pramen, jehož využití k rozboru českého antisemitismu by bylo zcela jistě mimořádným vědeckým počinem.

Proto byl před časem na grantovou agenturu ČAV podán návrh grantu s cílem analyzovat akta mimořádných lidových soudů. Grant byl uznán vhodným k podpoře, a tak od ledna tohoto roku se mohou rovněž olomoučtí historikové věnovat po čtyři léta tomuto aktuálnímu tématu. Hlavní nositelkou grantu je dr. Helena Krejčová z Ústavu pro soudobé dějiny v Praze, dalšími spoludržiteli jsou dr. Mečislav Borák ze Slezského ústavu v Opavě, autor vynikající monografie o československém retribučním soudnictví, a Mgr. Dieter Schallner z Katedry historie FF UP. Každý z těchto garantů ručí za heuristiku prováděnou v lokalitě jeho působnosti: olomoucké pracoviště se tak

Diskuse, názory, ohlasy

Jak začít s udílením doktorského titulu před jménem podle nového vysokoškolského zákona z roku 1998

Začátkem roku 1999 začal platit nový vysokoškolský zákon, podle kterého univerzity mohou udělovat titul doktor, jehož označení se liší podle ukončení příslušné fakulty. Došlo k návratu ke středoevropské tradici udílení těchto titulů. Jelikož se jedná o návrat k přerušené tradici, připomínáme poválečnou skutečnost udílení těchto titulů. Podáváme také návrh, jak by fakulty při udílení titulů mohly pokračovat. Chceme také ukázat, jak bychom na Přírodovědecké fakultě, na Katedře analytické chemie chtěli při udílení titulu postupovat.

V roce 1953 byly výjimečně uděleny tituly RNDr., MUDr., PhDr. Na technikách zůstává titul Ing. V období 1953–1966 je na univerzitách udělován titul promovány chemik, právník, lékař, filozof atd.

Na základě zákona č. 19/1966 Sb. bylo udělování titulů obnoveno. Ale absolvent univerzitního studia po vykonaných státních zkouškách získal jen diplom o absolvování vysoké školy, žádný titul ihned po absolvování školy nebyl udělen. Absolvent mohl po ukončení vysoké školy v období 1966–1980 předložit písemnou rigorózní práci a požádat o složení zkoušky. Po úspěšném obhájení práce a vykonání zkoušky bylo možno získat titul RNDr., PhDr., JUDr., ale také PaedDr. a RSDr. Lékaři a veterináři v tomto období získali absolvování vysoké školy titul MUDr. a MVDr.

V období 1980–1990 získal absolvent univerzity po vykonání státních zkoušek jen diplom o absolvování vysoké školy. Absolventi s červeným diplomem získali automaticky titul, např. RNDr. Ostatní absolventi mohli požádat o vykonání rigorózní zkoušky bez podání písemné rigorózní práce. Po úspěšném vykonání zkoušky uchazeč získal akademický titul. Rigorózní zkušební komisi navrhoval děkan fakulty na základě návrhu katedry na její složení. Od července 1990 získávají absolventi univerzitního studia titul magistr (Mgr.) V té době to byl pokrok, poněvadž došlo k udílení titulu všem absolventům. Byla to protiváha k automatickému udílení titulu Ing. na technických školách.

V roce 1990 se zavádí postgraduální studium, na základě kterého je možno získat titul Dr. za jménem. Je to studium obvykle tříleté. Doktorand musí vykonat předepsané zkoušky

Nový grant na Katedře historie FF UP

Dokončení ze str. 5

bude přednostně zabývat spisy bývalého Mimorežného lidového soudu v Olomouci. Jde o jeden z nejrozsáhlejších fondů tohoto druhu u nás, je uložen v pobožce Zemského archivu v Olomouci. Podobně jako v případě předchozího výzkumu budou využívány k základnímu průzkumu archiválii studentské pomocné síly. Budou tak mít možnost využít některé výsledky při psaní svých diplomových prací, ale i nahlédnout do historikovy „kuchyně“ při jeho práci s archivním materiálem.

Konečně hlavním přínosem zcela jistě bude oživené historické vědomí o zapomenutých skutečnostech českého antisemitismu. Rozbor jeho následků bezpochyby ovlivní společenský diskurs v naší zemi, tak v poslední době sužované xenofóbií a nesnášenlivostí všeho druhu. Pomůže snad rozetnout začarovaný kruh poznáním, že společnost příštího tisíciletí může být jenom multikulturní a multirasová.

Mgr. D. Schallner

a podat písemnou práci, která se na základě oponentských posudků obhajuje. Titul Dr. odpovídá přibližně dříve udílenému titulu kandidát věd (CSc.).

Podle §46 nového vysokoškolského zákona a podle bodu (5) mohou absolventi studijních programů, kteří získali akademický titul „magistr“, vykonat v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce. Tito absolventi mají právo používat zařízení a informační technologie potřebné pro přípravu k této zkoušce v souladu s pravidly určenými vysokou školou. Po jejím vykonání se udílejí tituly: JUDr., PhDr., RNDr., Pharm. Dr. a ThDr.

Pro udělení titulu RNDr. podle nového vysokoškolského zákona na Katedře analytické chemie PŘF UP navrhujeme následující postup:

1. Zájemci o vykonání rigorózní zkoušky, kteří již mají titul magistr, podají přihlášku k vykonání zkoušky na děkanátu příslušné školy a složí manipulační poplatek ve výši 2 000 Kč. Bude-li uchazeč i po skončení studia využívat instrumentálního vybavení školy, složí další poplatek ve výši 5 000 Kč. Vlastní rigorózní řízení začíná podáním písemné rigorózní práce na děkanátu fakulty. Zaměstnanci školy další manipulační poplatek neplatí.

V přihlášce zájemce uvádí okruh zkušební problematiky, který v analytické chemii tvoří: Separáční metody, elektroanalytické metody, optické metody a analýza organických látek.

Rigorózní práce se podává písemnou formou v pevném obalu.

Písemná práce může být buď experimentálního charakteru, nebo kompilačního charakteru, kde se zpracovává novější problema-

tika podle nejnovější zvláště časopisecké literatury.

Na písemnou část se vyžadují 2 oponentní posudky.

2. Rigorózní komise.

Rigorózní komisi jmenuje děkan fakulty podle potřeby na návrh garanta studijního oboru.

3. Rigorózní zkouška.

Rigorózní zkouška začíná obhajobou písemné rigorózní práce, přednesením oponentních posudků a diskusí. Po úspěšné obhajobě jsou uchazeči položeny zkušební otázky. Po skončení zkoušky rigorózní komise zhodnotí průběh zkoušky a předseda přednese uchazeči výsledek. O průběhu rigorózní zkoušky vypracuje předseda zápis, který všichni členové rigorózní komise podepíší.

Neuspěje-li uchazeč při obhajobě rigorózní práce, podá uchazeč přepracovanou práci. Rigorózní zkoušku je možno jednou opakovat.

4. Rigorózní řízení končí slavnostním předáním jmenování doktorem přírodních věd.

V. Stučka a K. Lemr, PŘF UP

Podrobnější informace ke kalkulaci ceny stravy

V Žurnále UP č. 16 jsme na str. 5 uveřejnili příspěvek s názvem *K článku Kalkulace ceny stravy*. Všem, kteří k danému tématu mají ještě nějaké dotazy, se nabízí možnost získat podrobnější informace u vedoucího kontrolního odboru FN v Olomouci **ing. J. Kiliána** (tel. 585 3172).

-red-

Na aktuální téma

Evaluace Lékařské fakulty UP

Lékařská fakulta UP v Olomouci byla již šestou lékařskou fakultou v ČR, kterou navštívila evaluační komise jmenovaná akreditační komisí. Zástupci všech lékařských fakult, členové AV ČR a další odborníci dne 17. 2. 1999 na naší fakultě nejprve na společném úvodním setkání s vedením fakulty vyslechli základní informace o fakultě a hned také kladli otázky k oblasti, které je zajímali. Z dotazů bylo jasně patrné, že členové komise pečlivě prostudovali materiály, které jsme předložili, ale také to, že již mají dostatek zkušeností z přechozích návštěv na lékařských fakultách.

Komise pracovala v pěti samostatných skupinách: pro teoretické obory, klinické obory, stomatologii, bakalářské obory a pro postgraduální studium. Členové komisi navštívili řadu pracovišť, hovořili s učiteli i se studenty. Všechny komise posuzovaly hodnocenou oblast komplexně, jak po stránce zajištění a kvality výuky, tak také publikační aktivitu, počet a kvalifikační strukturu akademických pracovníků, úspěšnost v získávání grantů.

Vedení fakulty má k dispozici pracovní zápisy od jednotlivých komisí, připomínke se v nich objevuje jen velmi málo. Členové komisi doporučují, aby fakulta více využívala hodnocení výuky studenty, konstatují, že ve Fakultní nemocnici není klinika infekčních nemocí a doporučují jednání, které by vedlo ke zřízení této kliniky.

Komise velmi pochvalně hodnotila práci Informačního centra LF UP, včetně nadšeného

a motivovaného vedení. Jako zcela mimořádně označila výběr odborných domácích a zahraničních časopisů, které jsou zde k dispozici. Při návštěvě Ústavu pro práci s laboratorními zvířaty konstatovala komise dobrou připravenost dostat požadavkům *Zákona na ochranu zvířat*. Komise ocenila zapojení studentů pregraduálních i postgraduálních do výuky a výzkumu a velmi kladně hodnotila existenci ošetrovatelského informačního centra s nadregionální působností a mezinárodní kontakty fakulty. Kladně byla hodnocena organizace úvodního obecného kurzu pro doktorské studium, komise ocenila racionální přístup vedení LF UP při realizaci doktorského studia. Evaluační skupina pro stomatologii ve své zprávě uvádí, že vybavenost a připravenost jednotlivých stomatologických klinik přesahuje obvyklý standard, kliniky je v současné době nutno zařadit mezi nejlépe vybavená pracoviště v České republice. Všechny komise také vyzvedly optimální spolupráci vedení fakulty s vedením Fakultní nemocnice.

V závěrech všech komisí je uvedeno, že doporučují akreditovat studijní programy, které fakulta má a připravit rozšíření bakalářských oborů na magisterské.

Po návštěvě 2. LF UK v Praze bude komise zpracovávat závěrečnou zprávu, která bude projednána na zasedání akreditační komise.

*Prof. J. Mačáková,
děkanka LF UP*

Představujeme: Externí členové nové Vědecké rady UP

Na svém zasedání 9.12. 1998 schválil ASt UP nové složení VR UP. Stávajícím číslem Žurnálu UP otevíráme rubriku, v níž najdete několik základních informací k jejím externím členům.

Prof. MUDr. Roman Čerbák, CSc., LF MU Brno

nar. 19.10. 1933 v Ostravě – absolvent LF MU v Brně. V letech 1967–77 působil jako odborný asistent na I. chirurgické klinice FN sP Brno, 1978–1990 pak jako samostatný kardiolog na kardiologii v Brně, v letech 1990–1994 docent a 1994 profesor CKTCH v Brně. Nyní působí jako předseda České kardiologické společnosti. V r. 1993 se stal čestným členem České kardiologické společnosti. Je autorem 179 přednášek, 117 publikací v domácím i zahraničním tisku, spoluautorem tří monografií.

Prof. PhDr. ThDr. Tomáš Halík, FF UK Praha

nar. 1. 6. 1948 v Praze – absolvent FF UK v Praze, oboru sociologie–filozofie, klinická psychologie. Později absolvoval Papežskou Lateránskou univerzitu v Římě, obor teologie a religionistika. V roce 1992 se habilitoval na FSV UK Praha (obor sociologie), dále se habilitoval v oboru praktické teologie na Papežské teologické fakultě ve Vratislavi. V letech 1972–1975 pracoval jako podnikový sociolog Chemoprojektu Praha, v letech 1975–1984 přednášel psychologii na Institutu řízení ministerstva průmyslu. V letech 1984–1990 působil jako psychoterapeut protialkoholního oddělení FN, v letech 1990–1993 jako odborný asistent Katolické teologické fakulty UK. Od roku 1993 je prof. FF UK. Od r. 1990 působil také jako duchovní správce pražských vysokoškolačů. V letech 1990–1993 působil jako zástupce gen. sekretáře Biskupské konference ČSFR a sekr. Sboru čes. a morav. biskupů, odb. asistent KTF UK, 1990 Janem Pavlem II. jmenován poradcem Papež. rady pro dialog s nevěřícími. Po r. 1990 přednášel jako host na univerzitách v Evropě, Latinské Americe, Indii a USA. Od r. 1997 je členem Evropské akademie věd a umění a řady odb. grémií a věd. spol. doma i v cizině, je členem vládního výboru pro nadace, nyní také prezidentem České křesťanské akademie, profesorem FF UK, rektorem univerzitního kostela Nejsv. Salvátora v Praze. V roce 1995 obdržel stříbrnou medaili K. Adenauera, v r. 1997 pak cenu Masarykovy akademie umění. Je autorem přes 200 publikací (nejprve v samizdatu, pak odborných a populárních článků doma i v zahraničí, učebních textů, knih).

Zdroj: *Kdo je kdo v ČR na přelomu 20. století, Agentura Kdo je kdo, Praha 1998.*

Pokračování příště.

-map-

Mezi námi vzdělanci

Na obřadně slavnosti, projevy a etiketu si potrpěla zlatě doba barokní. Společenská hierarchie určovala každému jedinci, jak se má oblékat a jak si má počínat při nejrůznějších rodinných a společenských událostech. I když se už tehdy objevovala společenská prohlášení rovnost, volnost a bratrství všech lidí bez ohledu na stavovskou příslušnost (zejména svobodní zednáři),

TITULATURA

světských a církevních hodnostářů byla ještě v 1. polovině 18. století neméně honosná jako jejich paruky.

Základní informací o tehdejších vysokém duchovenstvu a státní byrokracii na Moravě poskytuje „Nový brněnský a titulární kalendář“, sestavený „s veskerou možnou plí kanoovníkem zábrdovického konventu premonstrátů a matematikem“ Ferdinandem Čadeckým. Nahlédneme např. do kalendáře na rok 1739 (platného tedy před 260 lety), který vytiskla na základě zvláštního privilegia „svatého císařsko-královského Majestátu“ (tj. císaře Karla VI.) v Brně vdova Marie Barbora Svobodová. Pomineme část kalendáře udávající, na který den v týdnu připadne to které datum a svátek římskokatolického svátce, poněvadž tato partie se v zásadě neliší od kalendářů dnešních, jakož i pasáže věnované „astrologickým praktikám“ a lékařským radám, aby jim nebyla dáována víra. Soustředíme se raději na „Konsignaci v Markrabství moravském se nacházejících jak duchovních, tak světských, respektive vysokých a nízkých soudních dvorů a míst pro rok 1739“ (římskokatolická církev měla tehdy vlastní jurisdikci).

Na nejvyšší příče společenského žebříčku zde stojí stav duchovní a mezi duchovními sám olomoucký biskup – „veleďstojný a vysoce urozený kníže Svaté říše římské a pán, pan Jakub Arnošt, biskup v Olomouci, věvoda, hrabě královské české kaple a hrabě z Lichtenštejna, svobodný pán na Castelnoru, pán na Šenově, Corneithu, Bílé Vodě a Pohorčelích, Jeho římského císařského, jakož i v Germánii, Hispánii, Uhrách a Čechách královského Veličenstva tajný rada“. Olomouckým biskupem, a to jedním z nejlepších, kterého moravská diecéze kdy měla, se stal Lichtenštejn, biskup v Sekavě (Seckau ve Štýrsku) 11. října 1738, ale následujícího roku 1739 dle své sekavské diecéze, ve Vídni a Kroměříži a do Olomouce slavnostně vjel až 30. dubna 1740. Zemřel jako arcibiskup salcburský 12. června 1747.

Po biskupovi následuje olomoucká „veleďstojná věrná dómská kapitula“, přičemž jsou nejprve zohledněni její dignitáři (hodnostáři), na prvním místě „veleďstojný blahorodý pán, pan František Ferdinand svobodný pán z Oedtu, pán na Götzendorfu a Helfenbergu, slavné dómské kapituly infulovaný proní prelát a děkan, jakož i biskupství olomouckého generální vikář a oficiál in spiritualibus“. Děkan Oedtu, infulovaný prelát (tj. s právem

užívat při bohoslužbách tzv. pontifikálie, zejména biskupskou čepici – mitru, rukavice a střevoce), pečoval tedy i o duchovní dohled nad kněžnými diecéze. Oedtovým dílem je barokní přestavba kapitulního proboství, dnešních budov rektorátu Univerzity Palackého, a podle jeho koncepcí vznikla rovněž nástropní freska v refektáři (jídelně) proboství, dnes zasedací síni rektorátu. Malíř Karel František Antonín Tepper zobrazil na této fresce událost z dějin antického Říma – Coriolanus před Římem, jež nalezla ztvárnění i v dramatu Williama Shakespeara. Obdobně je v kalendáři registrováno dalších 28 olomouckých kanovníků – kamenné erby některých z nich dosud krásně přičelí bývalých kanovníckých rezidencí v ulicích Křížkovského, Wurmova a Mariánské.

Následuje soupis 13 opatů těch moravských klášterů, kteří měli právo zasedat na moravském zemském sněmu, mezi nimi opata premonstrátského konventu na Hradisku Norberta Jana Umlauffa; poněkud humorné jméno nosil tehdejší opat premonstrátského konventu v Nové Říši – jmenoval se Nepomucenus Augustin Wiminko. Seznam duchovních hodnostářů Markrabství moravského na opatech nekončí, prezentováni jsou též kanovníci kolegiální kapituly brněnské, kroměřížské a mikulovské, oficiálové olomoucké biskupské konzistoře atd.

Mezi světskými „Excelencemi a Milostmi“ jsou předně uváděni hodnostáři české dvorské kanceláře ve Vídni v čele s nejvyšším kancléřem Království českého Filipem Josefem hrabětem Kinským z Vchynic a Tetova, dále dvorní sekretáři, koncipisté, kancelisté, akcesisté, dveřníci, a naposled advokáti. Moravské záležitosti řídil tehdy „veleslavný královský tribunál a gubernio Markrabství moravského“, sídlící v Brně, jehož hlavou byl „vysoko- a blahorodý pán, pan Maximilián Oldřich svatě říše římské hrabě Kounic-Rietberg, dědičný pán panství Slavkova, Uherského Brodu, Moravských Prus, Velkého Ořechova, Vanova a Raro, římského císařského a královského Majestátu skutečný tajný rada, komoří a královský zemský hejtman v Markrabství moravském“. Roku 1739 oslavil Maximilián Oldřich hrabě Kounic-Rietberg šedesátiny, zemřel sedm let poté (10. září 1746) – jeho synem byl slavný rakouský státní kancléř Václav Antonín hrabě Kounic-Rittberg, povýšený roku 1764 do knížecího stavu.

Výčet dalších vysokých i nižších úředníků Markrabství moravského uvedených v „Konsignaci“ na rok 1739 si odpustíme, uvedeme toliko, že zaznamenání jsou zde mj. i profesoři obojího práva a „cvičební mistři“ olomoucké stavovské akademie (školy vzdělávající mladé moravské šlechtice, popř. mužské potomstvo měšťské „honorace“) – mezi nimi i „mistr řečí pan Daniel Josef Tiller“, do „fechtmistří“ (mistři šermu) – „pan František de Levri“ a „pan Ondřej Benjamin Frankl“, jakož i „tančmajstr pan Antonín Leopold Guttieretz“.

Jiří Fiala

Vydavatelství UP

Již Josef Dobrovský...

Jsou napsána skripta a procházejí recenzním řízením. Skripta vyjdou a pak někdy následuje další recenze, jindy nic. Ač nejsem filolog, zaujala mne skripta doc. PhDr. Z. Šišky, CSc., která byla vydána koncem loňského roku Univerzitou Palackého a jsou určena posluchačům českého jazyka na Pedagogické fakultě UP. Donedávna jsem věděl, že existují slovníky českého jazyka, v nichž si občas rád listuji, ale že může být také „Bázový morfematiský slovník češtiny“, jsem se dověděl až ze zmíněných skript. Skripta zanedlouho po vydání měla ohlas, neboť neunikla doc. dr. P. Novákovi, CSc., z Ústavu lingvistiky a ugrofinistiky Filo-

zofické fakulty UK v Praze, jehož oborem je obecná lingvistika a albanistika. Autorovi skript napsal osobní dopis, z něhož alespoň útržkovitě cituji: *Po mém soudu zaplňuje Bázový morfematiský slovník češtiny vážnou mezeru v popisu současné češtiny. Je to vlastně s podivem: Dobrovský ve svých gramatických kořenkách pozornost věnoval a pak dlouho nic. Vy jste patrně chtěl sestavit „jen“ studijní pomůcku, skripta, ale je to velmi hodnotná a aktuální publikace. Počítám, že nezůstane při 1. vydání. Potřebuje tato práce ještě další doporučení a recenzi?*

A pak se řekne – byla napsána a vydána „jen“ skripta!

-bh-

... a tento týden...

2. BŘEZNA

Posluchárna č. 301 v Olomouci-Hejčíně, Tomkova 40, 13.00 hod.: Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin tentokrát na téma: Lokální koherence. (Přednáší prof. RNDr. I. Chajda, DrSc. (PřF UP Olomouc))

3. BŘEZNA

Okresní knihovna v Olomouci, nám. Republiky, 18.00 hod.: Za odkazem inckého impéria: Ekvádor, Peru, Bolívie – přednáška doc. I. Bartečka, CSc., pedagoga Katedry historie FF UP, účastníka expedice Lidé a země na konci 2. tisíciletí – Jižní Amerika 1997–1998. Přednáška bude doplněná promítáním diapozitivů a videoprojekcí.

5. BŘEZNA

Kongresový sál Společné laboratoře optiky UP a Fyzikálního ústavu AVČR, třída 17. listopadu 50, 13.00 hod.: Optický seminář pro vědeckou veřejnost a pro zájemce z řad studentů tentokrát s tematikou: Sluneční články založené na tenkých vrstvách polovodičů. Přednáší RNDr. A. Fejfar, CSc., FzÚ AV ČR, Praha.

Pozvánka Jazykovědného sdružení

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení zve na přednášku doc. PhDr. Aleše Brandnera, CSc., (MU Brno) *Problematika kodifikace současné běloruštiny*. Přednáška se koná ve středu 3. 3. 1999 v 16.30 hod. v posl. č. 7 (FF UP, přední trakt, 1. posch.).

Ve středu 17. 3. 1999 v 16.30 hod. uvede tamtéž prof. Josef Anders, DrSc. (FF UP) přednášku s názvem *Jaký byl oliv češtiny na středověkou ukrajínštinu?*

Úvodní slovo u obou přednášek má prof. M. Komárek, DrSc.

-bed-

Academia film 1999: 3. – 6. května (III)

Několik vět k připravované studentské akci

V minulém čísle Žurnálu UP jsme informovali o některých seminářích, které s největší pravděpodobností budou doprovázet hlavní program letošního festivalu Academia film 1999. Dnes vám nabízíme několik informací o akci, již připravují samotní posluchači UP, především však redakce studentského časopisu Vodopád (<http://www.muweb.cz/www/vodopad>), a tou je *Kulturní den*.

Smyslem uvedeného dne, není jen dát posluchačům jeden den volna a zamezit tak kritickým hlasům, které tvrdí, že studenti projekce Academia filmu nenavštěvují, protože musí dát přednost přednáškám a seminářům, ale především umožnit jim věnovat se alespoň jeden den svým (především kulturním) zájmům a aktivitám, a to navíc, téměř bez výjimky, zadarmo.

Organizátorem dne je především redakce studentského časopisu Vodopád, jehož redaktor V. P. Poláček se k připravovanému programu

Studentská rubrika

Vzpomínka studentů PdF na letní pobyt v Německu

Se zahájením letního semestru a s uvědoměním si skutečnosti, jak čas rychle letí, se nám oživují vzpomínky z minulého roku. V tuto dobu jsme již připravovali náš pobyt v zahraničí. A ze vzpomínek?

V měsíci červnu a červenci jsme se pod vedením doc. PhDr. A. Nelešovské, CSc., zúčastnili *Letní německé kultury a jazyka* ve Frankfurtu nad Mohanem. Našimi hostiteli byli řídicí pracovníci místního sekretariátu nadace Action 365 Wolfgang Tarara a Gerlinde Back. S uvedenou nadací PdF UP již několik let spolupracuje.

Během našeho pobytu jsme měli možnost poznat moderní město s vysokými budovami amerického typu, ale také s celou řadou památek a klidných míst, kterými se Frankfurt nad Mohanem může pochlubit. V průběhu *Letní školy* jsme navštívili vyučování na základních školách i výuku na vysoké škole. V dopoledních hodinách probíhala cvičení z pedagogiky a psychologie a odpoledne se konaly politologické a sociologické semináře.

S představiteli výše uvedené nadace, kteří se o nás po celou dobu pobytu starali, jsme se jen těžko loučili. Získané zkušenosti v Německu jsou pro studenty cizího jazyka ty nejceněnější. Navíc jsme odjízďděl z hřejivým pocitem, že naše zvládnání a úroveň německého jazyka

není nejhorší, ba naopak. Tak nás hodnotili naši hostitelé.

Prejeme i našim kolegům z nižších ročníků, aby jim to letos také vyšlo.

Za skupinu studentů

I. Popelková, P. Sovová, M. Kutálková

Dne 23. 2. 1999 vystoupil v aule Centra Aletti v Křížkovského ulici mladý písničkář Karel Cvrk a jeho hosté. Večer uspořádalo Vysokoškolské katolické hnutí UP.

Text a foto T. Jemelka

Story for you ...

(e-mailed to me by someone unknown ... funny nevertheless ... Ota)

Pod tímto záhlavím poslal mi profesor Ota Ulč dialog, který se zdá stát za překlad:

Otec: Pojď blíž, synu, musíme si promluvit.

Syn: Oč jde, tati?

Otec: Na boku auta je škrábanec. Udělal jsi to ty?

Syn: Nemyslím tati, pokud správně chápu obsah pojmu poškrábat auto, že bych mohl říci s naprostou jistotou, že jsem poškrábal auto.

Otec: Heleď, večera tam žádný škrábanec nebyl a ty sis vyjel tím autem večera večer a od té doby ho nikdo jiný neřídil. Jak vysvětlíš ten škrábanec?

Syn: No, jak už jsem říkal, žádné poškrábání auta si nevybažuji. Opravdu jsem si tím autem večera večer vyjel – ale nepoškrábal jsem ho.

Otec: Ověšm tvá sestra Monika mi řekla, že tě viděla v autě naproti poštovní schránce na konci vjezdu, slyšela hlasitý skřípavý zvuk a viděla tě vystoupit a prohlížet si auto a pak odjet. Takže se tě znovu ptám – ano či ne – poškrábal jsi auto?

Syn: Ach tak, ty chceš říct, že si myslíš, že máš důkaz, že jsem ho poškrábal. Poďvej se, já rozumím, co tím míníš, že já jsem poškrábal auto. Trovám však na svém původním torzení, že jsem auto nepoškrábal.

Otec: Snažíš se mi říct, že jsi nenarazil autem do poštovní schránky?

Syn: Ano, otče, pravda je, že jsem chtěl vyjet autem na ulici. Špatně jsem vzal za volant, což vedlo k přímému dotyku auta s poštovní schránkou, ačkoli to nebylo mým záměrem.

Otec: Takže tedy říkáš, že narazil do schránky? Syn: Nikoli, otče, to neříkám. Chci znovu poukázat na mé původní prohlášení, že jsem nepoškrábal auto.

Otec: Ale auto narazilo do schránky a poškrábalo se v důsledku tohoto nárazu.

Syn: Ano, myslím, že máte právo dít se na to takhle.

Otec: Takže jsi mi lhal, když jsi říkal, že nepoškrábal auto?

Syn: Ne, ne, tak to není. Vaše otázka zněla Poškrábal jsi auto? Ze striktně právního hlediska, tak, jak já rozumím významu této věty, jsem auto nepoškrábal ... to způsobila schránka ... Prostě jsem tam jenom byl, když došlo k poškrábání. Proto byla moje odpověď Ne na váš dotaz Poškrábal jsi auto? právně korektní, i když jsem nepodal informaci dobrovolně.

Otec: A kde ses naučil, synu, mluvit jako naprostý idiot?

Syn: Od prezidenta Spojených států, tatínku.

Preložil S. Komenda

vyjádřil: Připravujeme řadu aktivit spojených s literaturou (autorská čtení, setkání s redaktory Aluze, Welesu, Psího vína a jiných kulturních revui) a divadlem. Kromě paralelně probíhajícího divadelního festivalu Divadelní flóra, na jehož některá představení mohou studenti získat slevu nebo lístky zcela zdarma, budou i představení pod širým nebem, a to na nádvorí bývalé Zbrojnice. V Divadle hudby pak s největší pravděpodobností proběhne představení amatérského, převážně studentského divadelního souboru. Snad se nám podaří zajistit i výstavu studentských a jiných roztodivných tvárných prací, počítáme také s filmem. Bombónkem celé akce by mělo být noční venkovní promítání soutěžních i nesoutěžních snímků. Kromě již řečeného připravujeme celou řadu dalších aktivit, více či méně ztřeštěných, zábavných a soutěžních...

-map-